

Биологичните средства в растителната защита — насъщна необходимост

РД 19.VIII.70

Масовата поява на насекомни вредители по горите през последните 10—15 години у нас наложи провеждането на интензивна и в широки мащаби борба, при която се постигнаха немалко успехи. В основата на тази борба обаче валежна употребата на различни химически препарати. Тяхното повсеместно използване има и своите отрицателни последици, които се изразяват в преки отравяния на домашни животни, птици, дивеч, пчели, риба. Освен това има и други тревожни последици — замърсяването на почвата, водите и въздуха.

Чрез почвата и водата остатъци от много химически препарати преминават в тревата, в растенията, в месото на животните и птиците, в млякото и яйцата, а оттам — и в организма на човека. Някои от тези остатъци изтрайват в почвата до 20 години, а системното им наслояване в човешкия организъм довежда до различни видове заболявания на черния дроб, сърцето и др. Чуждата и нашата практика все по-нагледно сочат отрицателната страна на химическата борба. Затова все по-наложителна се явява и нуждата от разширяване на биологическата борба против насекомните вредители. При този начин за изтребване на

вредителите се използват техните естествени неприятели, каквито са различните видове птици, хищни и паразитни насекоми и микроорганизми.

Много видове птици, като скворци, кълвачи, синигери, са полезни с това, че унищожават големи количества вредни насекоми и техните ларви, гъсеници, какавиди и др. Един скворец например унищожава около 200 г насекоми на ден. Всекидневно един синигер изяжда към 6000 личинки и яйца на разни вредни насекоми, а дребното жълтоглаво кралче, чисто тяло тежи само 7 г, годишно унищожава от два до три милиона малки вредни насекоми, техните яйца и особено листните въшки. В това отношение много полезна дейност върши и кукувицата. Могат да се приведат редица още примери за ползата от насекомоядните птици.

Полезна дейност извършват и някои хищни насекоми и паразити. Красотелецът, кожоядните, мравколевът и други хищни насекоми направо изяждат гъсениците на гъботворката, пръстенотворката, прощсионката. Паразитите пък, които живеят по различните вредни насекоми или в самите тях, както и по гъсениците и ларвите им, до-

принасят за ускоряване на естествената им смърт. В много страни отдавна са извършени и продължават да се правят проучвания за използването на тези полезни хищни насекоми и паразити за борба с вредните насекоми. През известно число години много от гъсениците на гъботворката и пръстенотворката измират от едни или други болести, най-разпространените от които са полнедрята и флашерията. Доказано е, че болестите по вредните насекоми се причиняват от вируси, бактерии, гъби, поротозои и други микроорганизми.

Големи неприятели на вредните насекоми са и мравките, особено червената горска мравка.

У нас вече са направени първите крачки за прилагане на биологичния метод в борбата с вредителите по горите, като се взеха известни мерки за подобряване на условията за размножаване на насекомоядните птици чрез поставяне на пнезидилки и хранилки на различни места в страната. Взеха се мерки за опазване на мравунаците, като се направиха и опити за разселване на червената горска мравка, която е голям неприятел на процессионката по боровите насаждения. Тези мерки са безспорно полезни и необходими, но са

далеч недостатъчни. Те трябва да продължат и да се разширят. Възможностите за внедряване на биологичния метод за борба с вредителите са големи, а самият метод безспорно има редица предимства пред химическия. Той не само е полезен, но и много по-евтин. В еднаж заселени, естествените неприятели на вредните насекоми се задържат в застрашените участъци за цели сезони, а понякога и за много години. Достатъчно е само да създадем необходимите условия за размножаване на тези ценни помощници на селскостопанските специалисти и лесовъдите.

Използването на биологичната борба и особено на микробиологичния метод трябва да се предшества от по-системни и задълбочени проучвания. В това отношение у нас все още много малко е направено. На научните работници лежи задължението да проявят повече инициатива за проучване на възможностите за по-широко внедряване на биологичната борба против насекомните вредители и болестите по горите и по селскостопанските култури, като дадат по-конкретни препоръки за практиката. С разширяване на тая борба ще се реши един назрял проблем за адрвето на хората.

Иван ПЕТКОВ